

[Formanden.]

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udførsel af frisk dansk frugt.

2) *Fortsættelse af første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1959 til 31. marts 1960.

Mødet hævet kl. 15⁵².

26. møde.

Torsdag den 4. december kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udførsel af frisk dansk frugt.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1219, fremsættelsen i tidenden sp. 904).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Poul Hansen (Svendborg): Da vi i forsommeren behandlede og gennemførte loven om landbrugsvarers afsætning, fremførte landsforeningen Dansk Frugtavls ønsket om at komme med ind under en lignende ordning. På det tidspunkt mente man imidlertid ikke, at frugtavlen hørte med i afsætningsrådet for de ordninger, der vedrører landbruget, men man lovede at tage sagen op til forhandling med de i frugtavls og frugteksport interesserede parter. Disse forhandlinger er nu tilendebragt, og resultatet er det lovforslag, vi her behandler, og som tilsigter en ordning for frugtavlens vedkommende efter de samme linjer, som nu gælder for landbrugets varer.

Efter lovforslaget skal der nedsættes et udvalg bestående af repræsentanter for alle frugtavlens og frugteksportens parter, der vil få samme beføjelser som Landbrugets Afsætningsråd, og landbrugsministeren bemyndiges til efter forhandling med dette

råd at træffe de foranstaltninger, som måtte være ønskelige for eksporten af frisk dansk frugt. Alle de interesserede parter med undtagelse af Foreningen af Eksportører af Frugt og Grønsager har tiltrådt lovforslaget.

Vi for vor part må anse lovforslaget for betimeligt, ikke mindst under hensyn til de erfaringer, der er høstet med hensyn til vanskelighederne ved eksporten til Vesttyskland, hvor man til eksempel forlanger garanti for overholdelsen af bestemte priser på de æbler, som skal afsættes dertil. Enten man nu kan lide det eller ej — i en verden, hvor der stilles sådanne betingelser, er man nødt til at indrette sig efter dem.

Vi har alle en samfundsmæssig interesse i, at eksporten af vor gode danske frugt bevares og udbygges, og det er vort håb, at der med dette forslag bibringes erhvervet et instrument, som kan fremme dette formål. Socialdemokratiet anbefaler derfor lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Sønderup: Jeg kan på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag. Som det allerede er nævnt, beskæftigede vi os i foråret med en bemyndigelseslov for landbruget, og da fik frugtavlerne visse tilsagn om, at vi, når de til sin tid kom med deres problemer, skulle tage vel imod dem. De vil nu på linje med landbruget få en slags koordinering af eksporten. Det skyldes bl. a., som den ærede socialdemokratiske ordfører gjorde opmærksom på, kravet fra tysk side om minimumspriser.

Da vi i foråret beskæftigede os med frugtavlens forhold, var de fornødne forberedelser ikke tilstrækkelig langt fremme til, at man kunne tage frugtavlens forhold med, men det er i løbet af sommeren lykkedes gennem forhandlinger mellem de interesserede parter og landbrugsministeren at skabe forudsætninger for en lovgivning om eksport af frugt.

Dansk frugtavls har ofte haft store vanskeligheder at slås med, og den har det ikke mindst i øjeblikket; man kan godt sige af både indre og ydre art. Til indre vanskeligheder regner jeg dem, der har relation til klimaforholdene og den hårde konkurrence, som indførsel af forskellige sydfrugter nu og da bevirker. Hvad eksporten angår, møder frugtavlerne på deres udenlandske

[Sønderup.]

markeder den samme modstand som landbrugerne i form af told og restriktioner. En yderligere skærpelse af situationen er opstået ved, at der i år, i modsætning til hvad tilfældet var i fjor, har været en overordentlig stor avl af frugt over så at sige hele Europa.

Jeg vil oprigtigt håbe, at frugtavlerne kan få gavn og udbytte af en bemyndigelseslov som den foreliggende. Den energi, danske frugtavlere og deres ledende mænd udfolder, fortjener støtte og påskønnelse, hvad jeg håber de kan få gennem den håndsrækning, som man giver dem med denne bemyndigelseslov.

Egon Lauritzen: Det konservative folkeparti har naturligvis den største interesse i, at der gennemføres foranstaltninger, som kan placere Danmark bedst muligt på de udenlandske markeder. Det må for frugteksportmulighederne på længere sigt være en fordel, at køberen får en effektiv garanti for varens kvalitet. Det er imidlertid et spørgsmål, om en sådan garanti ikke allerede er sikret i loven af 21. februar 1952 om kontrol med udførslen af dansk frugt. Men herudover kan det måske være nødvendigt — således som det blev påvist af den højtærede landbrugsminister i den skriftlige fremsættelse — at der overholdes visse prisbestemmelser. Man må erindre, at lovforslaget er fremsat i forståelse med en række organisationer, men man må heller ikke overse, at Foreningen af Eksportører af dansk Frugt og Grønsager hverken har tiltrådt eller anbefalet fremsættelsen af lovforslaget. Årsagerne hertil vil vel blive opklaret under udvalgsbehandlingen, så at vi kan tage det med i vore overvejelser.

Jeg vil gerne tilføje nogle få principielle bemærkninger. Ifølge lovforslaget får landbrugsministeren bemyndigelse til at opkræve afgift på udførsel af frisk dansk frugt. Jeg går ud fra, at denne afgift skal baseres på de prisbestemmelser, som er nødvendige over for udlandet, og i så fald må vi bøje os. Men hvis der ligger andre handelspolitiske tanker til grund for denne afgift, f. eks. ønsket om under visse omstændigheder at fremtvinge en reduktion af eksporten, stiller det sig noget anderledes.

Således som lovforslaget er udformet, er

der ikke sikkerhed for, at fondens midler udelukkende anvendes til fremme af udførsel af frisk dansk frugt eller til dækning af de med gennemførelsen af denne lov forbundne udgifter. Det ses i øvrigt ikke helt klart af lovforslaget, hvilke udgifter der skal dækkes. Det må efter min opfattelse sikres producenterne og eksportørerne af dansk frugt, at afgiften fuldt ud kommer dem til gode.

Over for lovens lange gyldighedstid — den skal løbe indtil 30. juni 1961 — indtager det konservative folkeparti en avisende holdning. Når bemyndigelseslove undertiden må accepteres, skyldes det, at man er ude af stand til på forhånd at udforme nøjagtige bestemmelser. Efterhånden som erfaringerne giver mere viden og forholdene måske ændres, kan disse afvikles. Alene af den grund bør alle bemyndigelseslove være så kortløbende som praktisk muligt, og således også i dette tilfælde.

Jeg skal slutte med at tilsige mit partis medvirken til lovforslagets videre behandling.

Morten Larsen: Det foreliggende forslag til lov om udførsel af frisk frugt ligger helt på linje med de i foråret gennemførte landbrugslove.

For det radikale venstre er det en meget nærliggende tanke at give de danske frugtavlere en lov, der kan være en hjælp i arbejdet med at holde orden i eksportforholdene. Som for landbruget er det også for frugtavlens næsten livsnødvendigt at få skabt en fast koordinering i salget af frisk frugt til eksport. Praksis har belært alle parter om, at denne faste koordinering af eksporten uden en bemyndigelseslov er vanskelig for ikke at sige umulig at gennemføre, og når dette er tilfældet samtidig med, at visse importlande ønsker en sikring mod underbudspriser på frugt til skade for importlandets egne frugtavlere, må det være naturligt, at det høje ting giver frugtavlerne en håndsrækning i form af en lov som den foreslåede.

Vi må i denne forbindelse ikke glemme, at dansk frugtavl ikke nyder samme beskyttelse, som er kommet visse andre erhverv til gode. Danmark må jo som led i handelsaftaler tage imod store mængder af frugt fra andre lande, vel mest de såkaldte syd-

[Morten Larsen.]

frugter, men nægtes kan det ikke, at de store mængder udenlandsk frugt formindsker hjemmemarkedets efterspørgsel efter den gode, sunde danske frugt. At det også irriterer mange at se den store forskel på den pris, frugtavleren får hjem for sine varer, og den pris, kunden i byen må betale, er velkendt, og sælgeren og forhandleren burde have en fælles interesse i at få dette forhold kortlagt og offentliggjort, således at fejlen, hvis der er en fejl, kunne rettes til gavn for begge parter.

For mig er der ingen tvivl om, at gennemførelse af det foreliggende lovforslag vil være til gavn for de mange dygtige danske frugtavlere, enten de så driver frugtavlen som selvstændigt erhverv eller frugtavlen er en del af et større eller mindre landbrug. Derfor kan jeg også på mit partis vegne anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Kristian Kristensen: Med samme motivering som den ærede sidste taler og navnlig under henvisning til den lovgivning, vi har gennemført på landbrugets område og er ved at gennemføre på fiskeriets, kan jeg på retsforbundets vegne give tilslutning til det foreliggende lovforslag.

Fuglsang: Jeg kan på kommunisternes vegne anbefale lovforslaget. Det er jo en trist affære for frugtavlerne, som det stiller sig i øjeblikket, med en rig høst og så de store vanskeligheder med afsætningen og dermed følgende lave priser, så det er nødvendigt, at der gøres, hvad gøres kan, for at ændre dette forhold.

Man må imidlertid gøre sig klart, at spørgsmålet om vor eksport ikke løses alene ved en bemyndigelseslov som den, der her er tale om. Det beror i endnu højere grad på hele vor almindelige handelspolitik. Den højtærede minister har nævnt Vesttyskland, og vi ved jo, at netop Vesttysklands diskriminering i mange, mange tilfælde har været en vanskelighed for vor eksport både på det ene og på det andet område. Vi ved ligeledes, at vor almindelige handelspolitik i flere tilfælde har gjort det vanskeligt at udnytte mulighederne for afsætning af frugt, f. eks. til Den tyske demokratiske

Republik. Jeg erkender, at det ligger uden for den højtærede landbrugsministers område, men jeg mener, at det bør nævnes.

Jeg kan altså anbefale lovforslaget, som det foreligger.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg takker for den velvilje, det foreliggende lovforslag har mødt fra alle sider, og for tiltrædelsen i hvert fald fra de 5 partier.

Jeg vil gerne sige til den konservative ordfører, det ærede medlem hr. Egon Lauritzen, at den lov, han omtalte, jo er en kvalitetslov og kun kan virke på det pågældende område.

Jeg ser i øjnene, at der efter den ærede konservative ordførers ønske nedsættes et udvalg, og finder derfor ikke anledning til her at redegøre for begrundelsen for, at Foreningen af Eksportører af dansk Frugt og Grønsager ikke har kunnet tiltræde lovforslaget, idet jeg går ud fra som en selvfølge, at den får adgang til udvalget og dér kan fremføre begrundelsen, der så naturligt vil indgå i overvejelserne.

Jeg vil gerne understrege, at de afgifter, der er tale om at pålægge, skal bruges til fremme af salget af frisk dansk frugt i udlandet.

Med hensyn til lovens gyldighedstid har vi sat samme periode som for landbrugets bemyndigelseslov. Jeg finder det rimeligt, at disse love er sideløbende, og finder det også rimeligt, at en sådan bemyndigelseslov er gældende for mere end et år.

Jeg håber ikke, at uoverensstemmelserne — heller ikke for det konservative partis vedkommende — er større, end at dette lovforslag efter udvalgsbehandlingen kan gennemføres i sin helhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges dette forslag.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1959 til 31. marts 1960.

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 1135 og 1202).

Forhandlingen genoptoges.

Finansministeren (Kampmann): Der blev i går af de ærede ordførere fremdraget mange forskellige spørgsmål, og det er ikke min hensigt i dag at besvare alle disse spørgsmål, hvoraf en del jo også var rettet til andre ministre.

Derimod har jeg fundet det rimeligt allerede i dag at besvare nogle af de spørgsmål, der mest direkte vedrører finanslovsforslaget og vor finansielle situation i almindelighed. Det er så tanken, når tingets medlemmer i øvrigt har ytret sig her ved første behandling, at de enkelte ministre skal give svar på alle de spørgsmål, der er rejst.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen var inde på det spørgsmål, om bevillingssager skulle behandles i finansudvalget eller her i salen i form af lovforslag. Dette spørgsmål var genstand for en større debat for en uges tid siden, og jeg tror, vi alle har en fornemmelse af, at spørgsmålet ikke blev løst under denne debat. Det ærede medlem udtalte, at finansudvalget i årenes løb ofte har været i tvivl om fremgangsmåden ved behandlingen af forslag af større økonomisk rækkevidde, og at man i finansudvalget er interesseret i at finde frem til en ordening, hvorefter der fastlægges skarpe grænser mellem bevillings- og lovgivningsanliggender. Også jeg vil være interesseret i, så vidt det nu måtte være muligt, at nå frem til en løsning af spørgsmålet, selv om jeg tror, hvad jeg også har givet udtryk for andetsteds, at det bliver meget vanskeligt på forhånd at opstille regler, der vil kunne løse alle opstående spørgsmål. Der skulle vel imidlertid være en vis udsigt til, at visse retningslinjer kunne opstilles, og jeg vil meget gerne have lejlighed til en nærmere drøftelse af de forskellige muligheder. Jeg ville finde det rigtigst, at en sådan drøftelse fandt sted i finansudvalget, eller i hvert

fald at sagens behandling tog sin begyndelse med en drøftelse dér.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen beskæftigede sig en del med finansieringsbehovet, dets størrelse, og hvorledes det kunne tænkes at blive dækket i resten af indeværende finansår og det kommende finansår. Det ærede medlem mente, at opgørelsen af finansieringsbehovet på finanslovsforslaget måske var lidt for lav, og antog, at det måske snarere ville være henimod 500 mill. kr. Det er nu ikke afgørende, om det bliver 400 mill. kr. eller 500 mill. kr.; men jeg vil også skønne, at ud fra de forudsætninger, der er opstillet, vil det ligge deromkring. Det ærede medlem regnede med, at dette kunne betyde en belastning af obligationsmarkedet, og det er det, jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om, idet jeg tror, denne belastning bliver knap så stor, som det ærede medlem troede, og jeg ikke finder det særlig heldigt, at man på denne måde vækker uro på obligationsmarkedet.

For det første er der ved opstillingen af finansieringsbehovet ikke taget hensyn til den konvertering af det ærede medlems bundne opsparing, som foregår i øjeblikket. Efter de oplysninger, der er indgået om konverteringen, lader den til at forløbe meget godt, og i øjeblikket taler meget for, at henimod de 200 mill. kr. af den bundne opsparing bliver konverteret. Det betyder, at finansieringsbehovet for det kommende finansår automatisk nedsættes med et beløb svarende til, hvad der bliver konverteret. Det ærede medlem sagde i denne forbindelse, at det ikke havde så stor betydning, at lånet blev optaget nu i stedet for i det kommende år. Jeg kan ikke være helt enig med det ærede medlem i denne tankegang. Det har vel nogen betydning, i hvilken økonomisk situation man optager et statslån, og i virkeligheden er der jo her tale om et statslån, dels i form af præmieobligationer, dels i form af de 8-årige statsobligationer. Netop i øjeblikket, hvor der er betydelige kassebeholdninger i banker og sparekasser, er situationen vel ganske god for optagelsen af lån. Derfor må det være langt at foretrække, at det sker nu, fremfor at man skulle tvinges til at optage lånet på et tidspunkt inden for det kommende